

Fri programvara – Mycket mer än bara gratis

Copyright © 2005,2006

Marcus Rejås <marcus@rejas.se>

Jag ger härmed rätten till alla att nyttja denna presentation på alla sätt som anses lämpliga så länge som syftet på något sätt främjar användandet av fri och/eller öppen programvara.

Du kan alltså ta hela eller delar av detta arbete, du kan ändra det, du kan stoppa in det i ett annat arbete, du kan ta bort mitt namn, du kan hävda att du skrivit det, du kan göra vad du vill med detta arbete bara ovanstående uppfylls.

Till denna presentation har bara fri programvara använts!

En kopia av denna fil lämplig för redigering finns på
<http://rejas.se/doc/pixelpalace-20061028.odp>

Marcus Rejås,
Norrtälje 2006-10-27

Fri programvara – mycket mer än bara gratis

Marcus Rejås <rejas@se.linux.org>
Pixel Palace 2006-10-28

Om Marcus Rejås

- Egen företagare, dataingenjör, Norrtäljebo, datornörd, pappa, hojåkare, seglare, arbetsnarkoman, öldrickare, tidsoptimist, ...
- Fri programvara sedan 1996
- Aktiv inom rörelsen kring fri programvara sedan 1998, nu i Fritis.se, Svenska Linuxföreningen och Free Software Foundation Europe.
- Arbetat med GNU/Linux och annan fri programvara inom kommersiella företag sedan 1998
- Ordförande i Svenska Linuxföreningen

Svenska Linuxföreningen

- Inte bara en Linuxförening
- Syftar för att främja användandet av fri och öppen programvara
- Aktiv förening
- Verkar genom våra medlemmar
- 3300 medlemmar (oktober 2006)
- Bygger fria 24-timmarsmyndigheten

Agenda

- Bakgrund och historia
  - Grundläggande
  - GNU
  - FSF, OSI
  - Filosofi
- Praktik
  - Fördelar
  - Praktiska exempel

Kaffe sitter fint här

Fri programvara, vad är det?

- Inte Shareware eller Freeware
- Rättigheter (Free Software def):
  - Använda till vad man vill
  - Studera hur det fungerar
  - Sprida det
  - Förbättra
- Framtidssäkert
- Leverantörsoberoende / inlåsnings effekter »
- Bra och flexibel support »

FSF's GNU

Historia

- Programvara hade inget egenvärde
- Alla hjälpte alla
- På universitet och företag utvecklades en anda
- MIT – Hackers
- Richard Stallman – GNU

GNU

- Richard Stallman 1984
- Skapa ett nytt "samhälle" med fri programvara, som förr i tiden
- Måste ha ett operativsystem
- GNU – GNU is Not Unix, ett fritt operativsystem.
- Free Software Foundation (FSF)

GNU GPL

- General Public License
- Vanligaste licensen på fri programvara
- 4 rättigheter
- Inte rätt att byta licens (Copyleft)
- Bygger på upphovsrätt
- Kommer snart i version 3

Linux

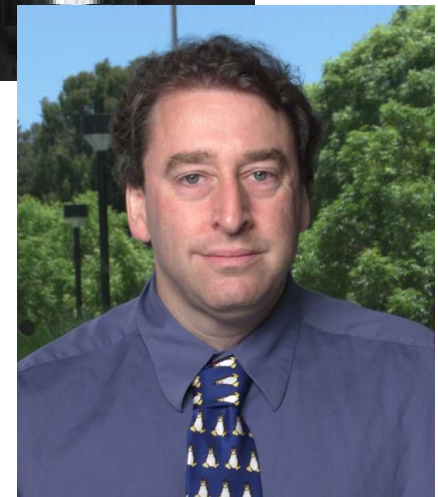
- 1991 av Linus Torvalds
- Använde GNU's licens GPL (till slut)
- Med Linux och GNU fick man ett helt fritt operativsystem (GNU/Linux)
- Debian GNU/Linux

Open Source Initiative

- PR grupp för fri programvara
- Startad 1998 av Eric Raymond och Bruce Perens
- Ville närma sig företagen
- Tycker att filosofin skrämmer
- Vissa motsättningar har uppstått men samarbetar med FSF

Agenda

- Bakgrund och historia
  - Grundläggande
  - GNU
  - FSF, OSI
  - Filosofi
- Praktik
  - Fördelar
  - Praktiska exempel

Kul, men
flummigt

Inlåsnings effekter

- En av de största anledningarna till att byta till öppen programvara ...
- ... och den största anledningen till att inte fler gör det.
- Medveten strategi från en mängd leverantörer
- Blir större med tiden.

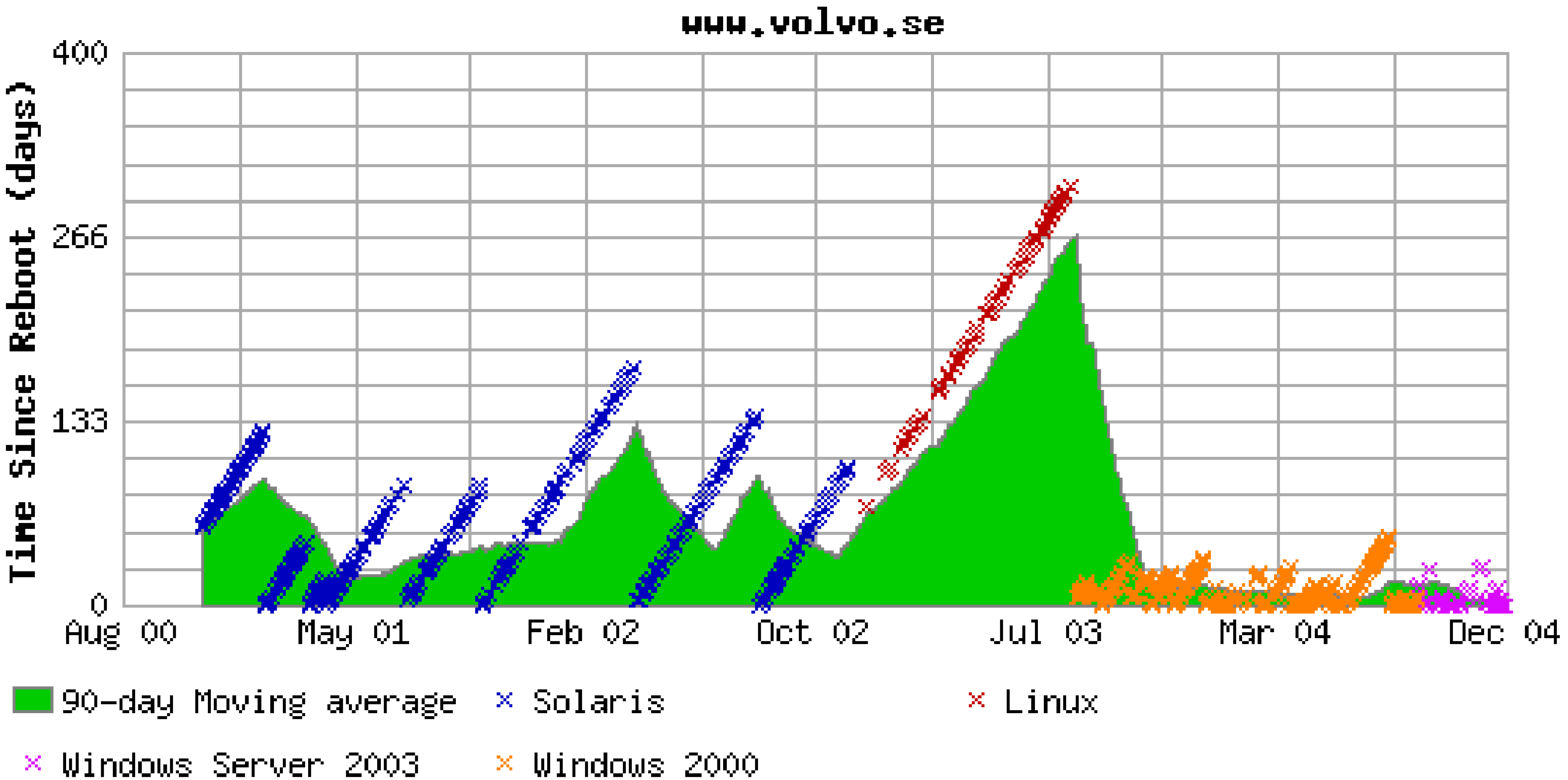
Support

- GNU/Linux och annan fri programvara har en utmärkt support
- Supporten på nätet kan inte jämföras med motsvarande för sluten programvara
- Inga hemligheter, läs bugglista och FAQ innan du testar produkten
- Testa kostar "inget"
- Man kan köpa support som vanligt, om man vill och ställer höga krav
- Statskontoret 2004: "Brist på support är inget skäl till att förkasta öppen programvara!"

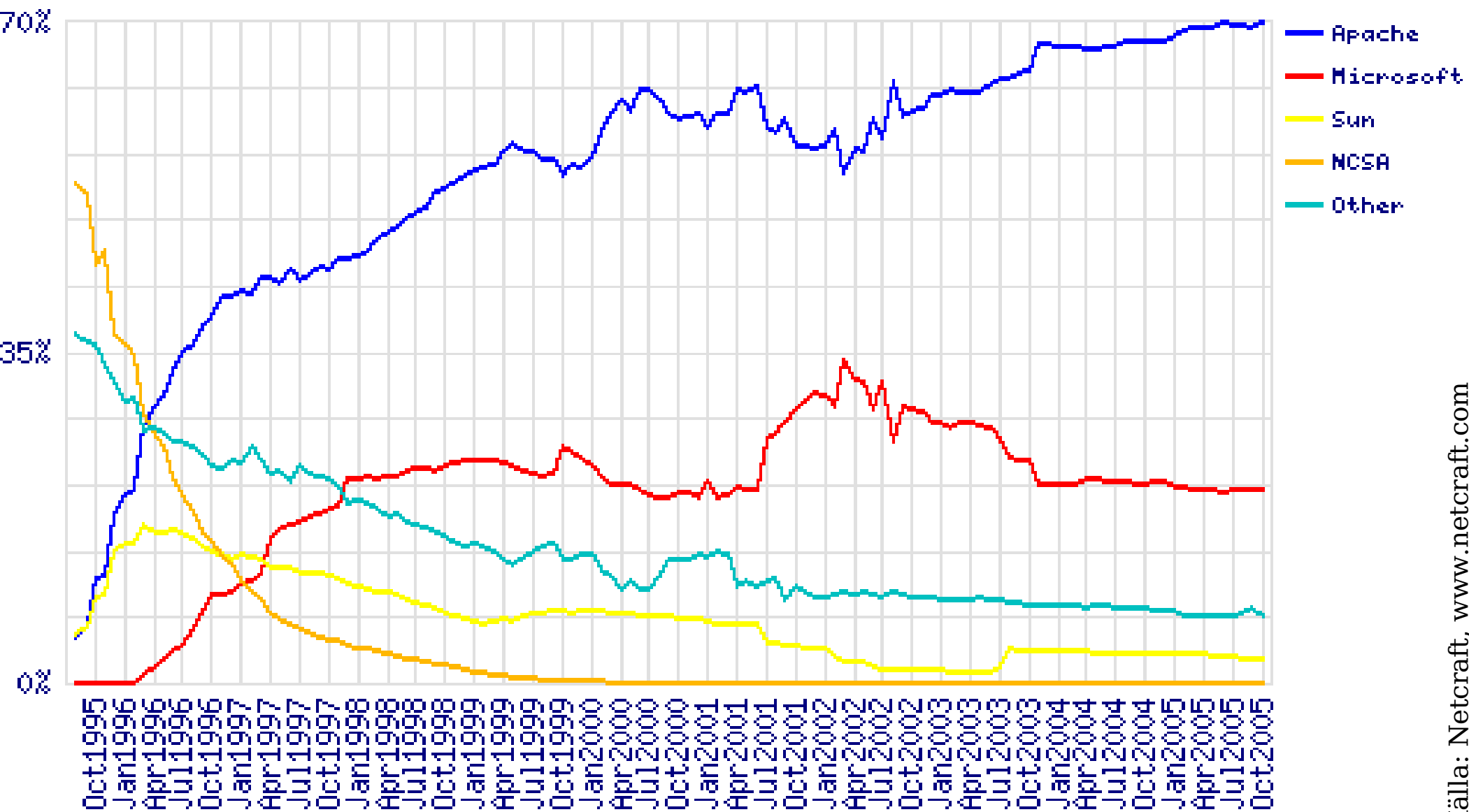
Fri programvara i krävande miljöer

- Att använda fri programvara professionellt är i allra högsta grad möjligt (även på skrivbordet)
- Flera mogna produkter
- Fler och fler väljer, till exempel, GNU/Linux. Apache är redan ledande (~70%)
- Flera stora aktörer erbjuder support till GNU/Linux. Till exempel HP, IBM, Novell, Oracle, Sun, RedHat, m.fl.

(c) Netcraft, www.netcraft.com

Källa: Netcraft, www.netcraft.com

Offentlig sektor

- Öppna program borde vara en självklarhet
- Viktigt för den lokala ekonomin
- Har börjat dela program med varandra
- <http://www.programverket.org>

Blir det billigare?

- Kort svar: **JA**
- Det finns kostnader
- Du väljer själv
- Utvärdera är enkelt
- TCO, engångskostnader
- Även om det inte blir billigare direkt så lönar det sig i längden. Kvalitet kostar.

Säkerhet

- GNU/Linux är säkrare än Windows, bland annat på grund av öppenheten
- Virus existerar knappt
- Säkerhetsproblem åtgärdas snabbt
- Inget system är säkrare än sin administratör
- Det är enklare att säkra ett GNU/Linux-system än ett Windows-dito

Glöm inte användarna

- CS: Skolorna ratar OpenOffice
- Framställs som ett "gratisprogram"
  - Användarna blir "förnedrade"
- Informera, utbilda
  - Användarna blir rädda
- <http://blog.rejas.se/2005/07/29/63/>

Nackdelar med fri programvara

- Det finns nackdelar
- Hårdvarutillverkarna stöder inte, till exempel GNU/Linux, i samma utsträckning som Windows
- Användarna är inte vana
- Många program som finns är relativt omogna
- Acceptans hos leverantörer och andra kan vara lägre
- Det mesta är inte den fria programvarans fel

Resfeber

Microsoft

Www-server

- Windows 2003 server 36 000,-
- Www-server 0,-

Db-server

- Windows 2003 server 36 000,-
- Db-server 106 000,-

Programvara: 178 000,-

Inkl hårdvara: 268 000,-

Inkl drift: **328 000,-**

Open Source

Www-server

- Linux server 0,-
- Www-server 0,-

Db-server

- Linux server 0,-
- MySQL Db-server 0,-

Programvara: 0,-

Inkl hårdvara: 90 000,-

Inkl drift: **150 000,-**

Resfebers ägare, Travelocity.com, räknar med en kostnadsminskning om 5 milj dollar när de bytte från SGI till Linux

PPM 1(2)

- Hanterar svenska pensionsparares pension
- 5,6M konton, 130G kronor, 3000 fondbyten per dygn (20-200M)
- GNU/Linux på affärskritiska system
- Prestanda i första hand, kostnad i andra

PPM 2(2)

- Efter byte till GNU/Linux
  - Prestanda ökat med faktor 4-8
  - Investeringar minskat från 40Mkr till 8Mkr
  - Support och underhåll från 4Mkr till 400 000kr
  - 90 Servrar på 1,5 tekniker

SMHI

- Blandad miljö med GNU/Linux även på klienter
- Använder OpenOffice som fungerar på flera olika plattformar
- Planerar att utöka GNU/Linuxandelen

Det finns massor av fler exempel

- Flera andra använder fri programvara i affärskritiska system
  - Google
  - Eniro (Gulasidorna, mm)
  - NASA
  - "Internet"
  - M.m, m.m.

Framtiden ...

- Fri programvara är ingen ny fluga, den kommer att stanna
- Fri programvara har ökat konstant sedan många år tillbaka och kommer att fortsätta att öka
- I framtiden ses slutna produkter som onaturliga, krävas på lägre pris och motivering.

Tack!

Frågor besvaras via e-post på:

`rejas@se.linux.org`

eller

`marcus@rejas.se`